Ministerie van Defensie

Ministerie van Defensie

Staf Commandant Koninklijke Marechaussee
Cluster Juridische Zaken
Plein-Kalvermarkt Complex
Kalvermarkt 32
Den Haag
2509LP Den Haag
www.marechaussee.nl

Onze referentie
[redacted]

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

> Retouradres Postbus 2509LP Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
T.a.v. de directeur DWJZ
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Datum
Betreft Consultatieadvies KMar inzake enkele onderdelen modernisering Wetboek van Strafvordering

Op 14 juni jl. hebt u de Koninklijke Marechaussee (KMar) enkele onderdelen van de modernisering Wetboek van Strafvordering (Sv) ter consultatie aangeboden. Het betreft het begrip verdachte, de regeling voor de videoconferentie en, kort gezegd, de regeling voor de notificatie bij inbeslagneming en bepaalde (steun)bevoegdheden. In navolging van uw verzoek verstrek ik u hierbij voor 25 juli 2018 het advies van de KMar.

Advies
Mede dankzij de constructieve gesprekken die over eerdere conceptvoorstellen aangaande deze onderwerpen hebben plaatsgevonden, heb ik slechts enkele punten waarop ik uw aandacht wil vestigen.

Het begrip verdachte
Alhoewel men in de praktijk goed uit de voeten kan met de huidige definitie van verdachte in artikel 27 Sv, geeft de toelichting bij het voorgestelde artikel 1.4.1.1 voldoende onderbouwing voor een herformulering. Het nieuwe begrip verdachte sluit volgens uw toelichting beter aan bij de wetssystematiek en biedt bovenal een betere rechtsbescherming zonder dat een inhoudelijke wijziging wordt beoogd ten opzichte van het geldende recht. In tegenstelling tot het huidige artikel 27 Sv wordt

in het voorgestelde artikel 1.4.1.1, tweede lid, het redelijke vermoeden van schuld aan en strafbaar feit gebaseerd op feiten *en* omstandigheden. In de toelichting wordt geen melding gemaakt van de reden van deze wijziging. Indien het hier niet om een verschrijving gaat, zou ik u erop willen wijzen dat het redelijke vermoeden van schuld niet zelden is gebaseerd op een of meerdere omstandigheden. Indien in dergelijke gevallen ook een of meer feiten worden vereist voor een redelijk vermoeden, zou dit een beperkend effect hebben op opsporingsbevoegdheden ten opzichte van de huidige situatie. Temeer u in de toelichting benadrukt dat geen inhoudelijke verandering is beoogd, adviseer ik u in het tweede lid het woord 'en' te vervangen door 'of'.

De regeling voor de videoconferentie
De voorgestelde verruimde regeling voor de videoconferentie komt tegemoet aan het door de KMar gegeven advies aangaande dit onderwerp in het conceptvoorstel tot vaststelling van Boek 1. Voor de KMar heeft de videoconferentie vooral meerwaarde in de gevallen dat een getuige of verdachte zich in het buitenland bevindt, zoals bij militaire missies. Naast de andere voordelen genoemd in de toelichting, past de regeling goed in het toekomst bestendig maken van het wetboek. Door de technische ontwikkelingen geeft de videoconferentie in toenemende mate een met voldoende waarborgen omgeven oplossing voor de gevallen waarin de fysieke aanwezigheid van de te (ver)horen persoon ongewenst, problematisch, of geheel onmogelijk is.
Echter net als bij het begrip verdachte betoogd, prefereer ik in het voorgestelde artikel 1.10.2.1 een alternatieve formulering, meer precies een beeld- *of* geluidsverbinding. Daarmee is het (ver)horen van een persoon via een geluidsverbinding (telefoon bijvoorbeeld) mogelijk. In het algemeen heeft het horen in persoon (i.d.z.v. fysieke aanwezigheid of via een audiovisuele verbinding) de voorkeur wegens de toegevoegde waarde van lichaamstaal voor het goed kunnen duiden van wat over en weer wordt gecommuniceerd. Bij eenvoudig te beantwoorden vragen, vooral die van feitelijke aard, zou echter de mogelijkheid een persoon telefonisch (nader) te bevragen voor beide partijen reis- en planningstijd besparen en daarmee bijdragen aan een efficiënte opsporing. Door de 'luidsprekerfunctie' bestaat ook dan de mogelijkheid anderen het verhoor (aan één of zelfs beide zijden) te laten bijwonen. In het verlengde daarvan geef ik u in overweging de term 'videoconferentie' te wijzigen in 'teleconferentie'.

De regeling voor de notificatie bij inbeslagname en steunbevoegdheden
In de voorgestelde regeling is expliciet de mogelijkheid tot uitstel opgenomen van de afgifte of achterlating van het bewijs van inbeslagname (artikel 2.7.2.1.3) en van de kennisgeving van een uitgeoefende steunbevoegdheid (artikel 2.7.2.2.12). Het belang van die uitstelmogelijkheid in de gevallen dat het onderzoek dit dringend vereist, onderstreep ik. De toelichting maakt terecht melding dat de beslissing tot het afgeven van een bevel tot uitstel in sommige situaties zeer snel ('stante pede') moet kunnen worden genomen. Hoewel het bevel door de officier van justitie (artikel 2.7.1.1.2, tweede lid) of rechter-commissaris (2.7.1.1.1, derde lid) ook mondeling kan worden gegeven, adviseer ik u deze bevelsbevoegdheid eveneens toe te kennen aan de hulpofficier van justitie in die gevallen dat het bevel van de officier niet kan worden afgewacht. Deze situatie zou zich bijvoorbeeld kunnen

voordoen wanneer bij de controle van reizigersbagage op een luchthaven, door de Douane verdovende middelen worden aangetroffen en de daar aanwezige KMar over informeert. Snelle inbeslagname en onopvallende vervanging van de drugs door onschuldige stoffen is dan cruciaal voor een effectieve opsporing. Zodoende kunnen de handelingen van de reiziger worden gevolgd om de criminele organisatie van het drugstransport in kaart te kunnen brengen, zonder dat gevaarlijke stoffen in het maatschappelijk verkeer terecht komen. Bij kortdurende inbeslagnames komt het eveneens voor dat het onwenselijk is dat de verdachte meteen op de hoogte raakt van de inbeslagname. Bijvoorbeeld ingeval vuurwapens in beslag worden genomen en nadat deze ongeschikt zijn gemaakt voor gebruik, worden teruggeplaatst of vervangen door gelijkende exemplaren. Niet altijd zal in dat soort situaties een officier van justitie direct (telefonisch) bereikbaar zijn om een (mondeling) bevel te geven tot uitstel van de afgifte van een bewijs van inbeslagneming.

Voorts wordt in de voorgestelde regeling met het afgeven of achterlaten van een bewijs van inbeslagname, of een kennisgeving van de uitoefening van een bepaalde bevoegdheid, bewerkstelligd dat de betrokkene in staat wordt gesteld in rechte op te komen tegen een inbreuk op zijn of haar recht. Zonder op het belang ervan te willen inboeten, acht ik de bijkomende voorwaarde dat dit 'direct' dient te gebeuren als uitgangspunt onnodig en onwenselijk. Volstaan zou kunnen worden met 'zo spoedig mogelijk' waarmee eveneens de gewenste 'openlijke' uitoefening van bevoegdheden wordt verkregen met minder kans op een knellende uitvoeringspraktijk of zelfs onredelijke situaties. Bijvoorbeeld in het geval na de aanhouding en overbrenging van een verdachte naar een brigadebureau, op de locatie van de aanhouding nog voorwerpen, vermoedelijk van de verdachte, worden aangetroffen en inbeslaggenomen. Strikt genomen dient op die locatie een bewijs van inbeslagneming te worden achtergelaten, terwijl uitreiking enige tijd later aan de ingesloten verdachte meer in de rede ligt.

Tot slot vraag ik uw aandacht voor de toelichting waarin wordt gesteld (zie p. 5) dat '*de (initiële) beslissing tot uitstel in alle gevallen door de rechter-commissaris dient te worden beoordeeld, ook als maar kort (maar niet direct) na de inbeslagneming tot teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp wordt overgegaan. Teruggave voordat een machtiging van de rechter-commissaris is gevorderd of verleend, doet geen afbreuk aan de verplichting van de officier van justitie om zo spoedig mogelijk een dergelijke machtiging te vorderen.*' In bepaalde gevallen acht ik deze eis van weinig toegevoegde waarde en brengt het een onnodige administratieve lastenverzwaring met zich mee. Het is immers mogelijk dat voorwerpen, nadat zij in beslag zijn genomen, kort erna toch weer worden teruggegeven aan de beslagene. Bijvoorbeeld in het geval een verdachte na aanhouding in een cel verblijft en in verband daarmee zijn of haar telefoon voor bewaring heeft moeten afgeven. Als deze telefoon vervolgens in beslag wordt genomen voor digitaal onderzoek, dat binnen enkele uren kan worden voltooid en de verdachte in een verhoor met de bevindingen is geconfronteerd, wordt het beslag opgeheven en de telefoon aan de verdachte geretourneerd bij heenzending. Zelfs in het geval dat de rechter-commissaris uiteindelijk beslist dat het uitstel van afgifte van een bewijs van inbeslagname niet had mogen worden bevolen en de gevorderde machtiging dus

niet wordt verleend, is de beslagene al op de hoogte geraakt van de inbeslagneming. Daarom is het advies in de toelichting op te nemen dat een machtiging van de rechter-commissaris niet hoeft te worden gevorderd dan wel niet meer hoeft te worden afgewacht, indien de officier van justitie na een aanvankelijk uitstel van afgifte van een bewijs van inbeslagname, kort erna besluit tot teruggave of alsnog besluit tot het afgeven van een bewijs van inbeslagname aan de beslagene.

De COMMANDANT KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

[redacted]

Luitenant-generaal

[redacted]